

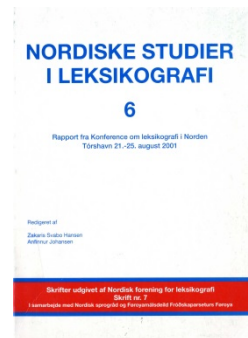
NORDISKE STUDIER I LEKSIKOGRAFI

Titel: Internetordbøgers layout

Forfatter: Richard Almind & Henning Bergenholtz

Kilde: Nordiske Studier i Leksikografi 6, 2003, s. 15-30
Rapport fra Konference om leksikografi i Norden, Tórshavn 21.-25. august 2001

URL: <http://ojs.statsbiblioteket.dk/index.php/nsil/issue/archive>

© Nordisk forening for leksikografi

Betingelser for brug af denne artikel

Denne artikel er omfattet af ophavsretsloven, og der må citeres fra den. Følgende betingelser skal dog være opfyldt:

- Citatet skal være i overensstemmelse med „god skik“
- Der må kun citeres „i det omfang, som betinges af formålet“
- Ophavsmanden til teksten skal krediteres, og kilden skal angives, jf. ovenstående bibliografiske oplysninger.

Søgbarhed

Artiklerne i de ældre Nordiske studier i leksikografi (1-5) er skannet og OCR-behandlet. OCR står for 'optical character recognition' og kan ved tegngenkendelse konvertere et billede til tekst. Dermed kan man søge i teksten. Imidlertid kan der opstå fejl i tegngenkendelsen, og når man søger på fx navne, skal man være forberedt på at søgningen ikke er 100 % pålidelig.

Internetordbøgers layout

1. Ordbogsfunktioner
2. Layout i printordbøger og internetordbøger
3. Surfe og søge i internetordbøger
4. Forslag
5. Litteratur

Layout in Internet Dictionaries

Compared to the layout of internet dictionaries the layout in printed dictionaries is rather acceptable, although still seldom perfect. The reason for this being that the HTML-code used to present text on screen simply doesn't provide the necessary tools for proper control of typography. The portal YourDictionary.Com informs us that it contains links to more than 230 dictionaries on the net. A swift inspection proves that most of these so-called dictionaries are mere word lists. All of them primitive lexicographically, but showing a greater disrespect to simple layout-principles even by HTML-standards. Of the remaining handful internet dictionaries that have an acceptable layout – or rather a certain minimum of aesthetic acceptability – most are converted printed dictionaries containing the "original" typography but subjected to HTML as far as possible and thus with little success. The smallest part of that handful are new dictionaries made for the internet directly and are still not optimal in their layout but at least make the effort. It will be shown that very few rules have to be taken into consideration to create an internet dictionary in order for it to be both aesthetically pleasing and of practical use.

1. Tilgangsstrukturer

Uafhængigt af, hvilke funktioner en ordbog skal opfylde, vil enhver ordbogsbruger foretrække, at han finder svar på sit spørgsmål så let, så sikkert og først og fremmest så hurtigt som muligt. Hvis brugeren derudover kan vælge mellem en æstetisk vellykket og en æstetisk mindre vellykket artikel, vil han nok vælge den mere vellykkede. Nu er det som bekendt sådant, at der sjældent opstår utvetydig enighed om graden af æstetisk vellykkethed, både i kunstens verden, men også i ordbogsverdenen. Men ligesom i kunsten, hvor man kan blive enige om, at visse værker har højere æstetisk værdi end andre, kan man i leksikografien godt påvise æstetisk mislykkede layoutløsninger (Almind/Bergenholtz 1990 og 2000). Selvfølgelig er en skønhedspris ikke noget genuint formål for nogen ordbog. Der kan dog påvises en klar sammenhæng mellem en høj grad af funktionalitet og æstetisk vellykkethed ud fra følgende tese:

En ringe grad af funktionalitet af bestemte dele af en ordbog vil være forbundet med en ringe grad af æstetisk vellykkethed. Omvendt vil en stor grad af funktionalitet være forbundet med en høj grad af ordbogsskønhed.

(Bergenholtz 1995, 59)

En væsentlig forudsætning for en stor grad af funktionalitet er ordbogens tilgangsstruktur,

dvs. strukturen af de indikatorer, som fører ordbogsbrugeren til de søgte informationer. Man skelner her mellem den ydre og den indre tilgangsstruktur. Den ydre tilgangsstruktur er strukturen af de indikatorer, som fra teksten på ordbogens ryg, omslagssiden, indholdsfortegnelsen, den levende kolumne fører brugeren til en bestemt del af ordbogen, oftest til et bestemt lemma. Den indre tilgangsstruktur er strukturen af de indikatorer, som fører brugeren fra lemmaet ind i og rundt i ordbogsartiklen. Ud fra den antagede relation mellem en æstetisk og funktionel vellykket layout, kan det fastslås, at et godt layout også er et sådant layout, som leder til en hurtig ydre og indre tilgang. En langsom tilgang er resultatet af en mindre god tilgangsstruktur, derunder også af et ikke optimalt layout. For at sikre en hurtig tilgangsstruktur, bliver der brugt strukturindikatorer. Man kan skelne mellem ikke-typografiske indikatorer (fx kolumnetitel, tal til homonymi- og polysemiindeks og skilletegn som parenteser, sætningstegn og særtegn som bullets) og typografiske strukturindikatorer, som ved hjælp af en typografisk fremhævelse af bestemte tekstsegmenter adskiller disse fra andre tekstsegmenter (fx ved hjælp af skriftstørrelsen, skrifttype, skydning eller farve).

2. Layout i printordbøger og internetordbøger

Når vi taler om forskellige fænomener på Internettet, bruger vi de ord, som vi kender fra den erfaring, som indtil for få år siden var det fælles udgangspunkt, dvs. bøger, sider, hefter, bogmærker, blade osv. Disse udtryk er blevet overført til en ny teknisk sammenhæng. Vi kan tale om metaforer, men vi kunne også tale om helt nye betydninger. Man kunne forestille sig, at sprogets røgtre i tide kunne have indført nye betegnelser, så denne dobbelthed kunne have været undgået. Men sådan er det ikke sket for ret mange sprog. På sin vis er det ikke kun en bagdel, idet man så ud fra hidtidige erfaringer kan overføre eller omforme disse og samtidig bibeholde nogle af de forestillinger, der forelå, og som havde en lang tradition i vores kulturarv. Dette gælder også ordbøger, som i sig selv er et udtryk med flere betydninger. Man taler i metaleksikografien generelt om printordbøger og mener alle leksikografiske opslagsværk, uafhængigt af, om de normalt kaldes leksika, ordlister, ordbøger eller glos-sarer. Derudover tales om ordbøger i den mere svævre betydning 'alfabetisk opslagsværk', som ikke indeholder udførlige faglige oplysninger'. Hertil kommer så CD-ROM-ordbøger, DVD-ordbøger og internetordbøger. For at mindske den terminologiske forvirring har vi foreslået at gå ud fra betegnelsen leksikografiske opslagsværk og for den del af disse, som er elektroniske, at tale om referenceværk (fx Almind/Bergenholtz 1998). I denne sammenhæng vil vi dog bibeholde den gængse terminologi og også tale om ordbøger hhv. internetordbøger og ikke om referenceværk.

Med udgangspunkt i printordbøger, som generelt ikke kan siges at have en høj layout-kvalitet (se Almind/Bergenholtz 2000), vil enhver betragtning af et tilfældigt udvalg af internetordbøger føre til en revurdering af printordbøgerne, som relativ set er betydeligt mere vellykkede. En sådan bedømmelse sker i første omgang ud fra det trykte medies præ-misser. I realiteten er metoderne og redskaberne til at fremstille en hjemmeside ret forskellige fra det, en professionel dtp'er har til rådighed ved layoutarbejdet til en printordbog. Også sprogbrugen til betegnelse af den person, som designer print- hhv. internetordbogen er forskellig. For printordbogen taler man om en dtp'er, ved internetordbogen om en web-designer. Deres grundlæggende arbejdsmetoder er dog de samme. De går ud fra de samme slags data, billeder, tabeller osv, de kan fx begge tage data fra en database. Hvis dtp'eren

skal lave om på sit layout, må han vente, til der skal forberedes en ny udgave, hvorimod web-designeren kan ændre layoutet så ofte, han måtte ønske.

Det trykte medie har kun et format: bogen. En sådan ordbog kan trykkes i flere oplag, fx et særligt oplag for svagtseende med meget større typer. Internettet har mange formater: skærmene. Hver bruger har sin skærm i hver sin opløsning. Når bogen er trykt, kan brugeren ikke ændre i layoutet, alle ordbøger i samme oplag er ens.

Anderledes er det med internetordbogsbrugerens browser. En sammenligning mellem Netscape med Explorer brugt på den samme hjemmeside viser, at den samme hjemmeside præsenteres meget forskelligt. Også brugeren kan på flere måder selv medvirke til at få præsenteret de søgte ordbøger på en særlig måde. Man kan fx. fjerne baggrunden eller vælge en anden farve til den, man kan også vælge sine egne skrifttyper i ønsket størrelse og farve. Man kan – hvad mange brugere gør – vælge at slå alle illustrationer fra for at mindske downloadtiden. Det er dog pga. den tidskrævende brug af indstillingsmulighederne urealistisk at tro, at en bruger ændrer på disse indstillinger fra ordbog til ordbog. Derfor vil en browser enten altid stå i sine standardindstillinger og vise en given hjemmeside nogenlunde, som den var tænkt, eller også vil den være indstillet efter personlig smag og derfor ”ødelægge” eller forbedre web-designerens anstrengelser efter forgodtbefindende.

Det efterlader web-designeren i et interessant dilemma: På den ene side ønsker han at gøre sit bedste, men kan på den anden side ligeså godt lade være, for han kan ikke være sikker på, at brugeren overtager hans layoutforestillinger. De fleste vælger i praksis at bruge kræfterne på at gøre siden nogenlunde præsentabel, fordi de fleste brugere ikke ændrer standardindstillingerne i deres browsere.

Kunne man i stedet forestille sig en hjemmeside med en internetorbog, som blot var rent funktionel? Siden ville kunne bestå af sort tekst på grå baggrund og indeholde et hvidt søgefelt et eller andet sted på siden, sandsynligvis i den øverste tredjedel af skærmen. Søgeresultatet er på samme måde sort på grå og uden nogen form for formatering andet end fed, kursiv og understreget i vilkårlige kombinationer i syv mulige skriftstørrelser. Men selv her kunne brugeren stadig ændre baggrundsfarven til fx hvid med det resultat, at han så ikke ville kunne se søgefeltet. Vi kan ikke komme tættere på den mindste fællesnævner. En sådan mindste fællesnævner helt uden brug af farver er dog ikke almindelig og i øvrigt heller ikke praktisk som præsentationsform for internetordbøger.

Oven i det rent layoutmæssige kommer den væsentlige forskel mellem en printordbog og en internetordbog, at mens mængden af givne angivelser på forhånd er valgt (brugeren kan i bedste tilfælde springe over nogle angivelser hhv. springe hen til bestemte angivelser), så vil mængden af angivelser i en internetordbog kunne vælges af den enkelte bruger. Det vil enten kunne ske i form af en knap, som giver et ”fravalg” af en bestemt angivelsestype, fx udtaleangivelser. Eller det kan ske ved hjælp af knapper, som giver et ”tilvalg” af yderligere angivelser, fx statistiske oplysninger eller et bestemt antal eksempler fra internetordbogens tekstmateriale. Hvis vi ser bort fra den store mængde ordlister, der findes på nettet, så kan vi blandt de brugbare internetordbøger finde endog meget oplysningstunge hjemmesider. Hvilke af disse mange angivelser ønsker den potentielle bruger egentlig at se? Skal web-designeren tage hensyn til det ved at oprette x-antal søgefelter, så brugeren selv kan ”blande” sig en informationscocktail? Eller skal alle oplysninger vises i listeform? Hvordan skal disse data adskilles, så brugeren stadigvæk har en mulighed for at finde det han søger?

Der er endnu ikke mange, som har tænkt tanken til ende og derfor hager de professionelle

udbydere sig fast ved den trykte udgave af deres værk og forsøger at publicere det uændret på skærmen. Som denne artikel vil belyse, er det en blindgyde. Vi kan ikke betragte en hjemmeside, som vi betragter en trykt side, men må finde nye holdepunkter.

Printordbøger og internetordbøger adskiller sig som sagt på flere måder radikalt fra hinanden. Når en dtp'er påtager sig opgaven at layoute en ordbog til trykning, har han en lang række værktøjer til rådighed for at kontrollere typografien i teksten. Disse værktøjer styrer detaljeret tekstens indbyrdes afstande og størrelser begyndende med siden og sluttede med det enkelte bogstav. Når en web-designer gør det med sine værktøjer, er han nødt til at tænke meget mere primitivt. Det er nemlig ikke muligt præcist at angive de samme afstande i HTML som i et professionelt dtp-program.

Selv om web-designeren har fremstillet et for ham æstetisk vellykket resultat, så er det ikke sikkert, at resultatet når frem til brugeren i den form, som web-designeren har på sin skærm. Siden kan hos denne bruger i værste tilfælde være direkte ubrugelig.

Traditionel typografi er statisk, dvs. at brugeren ingen direkte indflydelse har på en bogs udformning. HTML derimod er i høj grad dynamisk og brugeren har større indflydelse på en given hjemmesides udseende end de fleste er klar over. Fx. ser man ofte hjemmesider med forstyrrende grafik som baggrund, der gør det svært og til tider umuligt at læse teksten. Ved at indstille sin browser til at ignorere og erstatte baggrunden med hvid eller grå bliver teksten straks mere læselig. Synes man at skriften er for lille kan man erstatte den med ens foretrukne skærmskrift i den størrelse man nu mener at have behov for. I Microsofts Internet Explorer er det endda muligt med et tryk på en knap at formindske eller forstørre hele siden.

Sammenfattende kan vi se, at en web-designer ganske vist har færre muligheder, men samtidig har brugeren flere. Men det betyder ikke, at det på alle måder er blevet bedre for brugeren. Ofte vil det i praksis dog være sådan, at web-designeren skaber siden, mens brugeren ødelægger resultatet, hvis denne ikke bruger grundindstillingerne.

Denne dynamik gør det svært at forholde sig til det æstetiske ned til sidste detalje såsom skrift, skriftstørrelse, farver, spaltebredder og linjeafstande, sådan som vi normalt bedømmer et layout (sml. Almind/Bergenholtz 2000). Men ser man på en hjemmeside med den fornødne distance, vil de brede penselstrøg alligevel blive genkendelige som et motiv. Den relative placering af tekst, dens søgefelter og de såkaldte "frames" ligesom de altid forhædte og sjældent aktivt sete bannerreklamer viser os æstetikken og dermed brugbarheden i en given internetordbog.

Ser man på udbudet af internetordbøger ser man, at der findes to overordnede typer: Ordbøger, der oprindeligt har været trykt, og hvor forlaget/forfatterne har forsøgt at bibeholde layoutet så langt hen som muligt, og ordbøger, hvor forlaget/forfatterne har foretaget en nykoncipering og gjort materialet tilgængelig på internettets vilkår.

3. Surfe og søge i internetordbøger

I metaleksikografien optræder ofte en opfundet person, som leksikografisk set er yderst praktisk, han er altid en flittig ordbogsbruger. Han hedder altid Oskar, men har forskellige nationaliteter og uddannelser. I dette tilfælde har jeg ladet Oskar være en ung mandlig sprogstuderende, der vil prøve at finde ud af, hvilke internetordbøger, der findes, og om nogle af dem kunne være interessante for ham i hans studium (han studerer engelsk og tysk).

Oskar har hørt, at man kan finde Retskrivningsordbogen på nettet. Den vil han gerne

se. Han gætter på, at adressen må være noget i retning af: retskrivningsordbogen.dk. Denne søgning fører ikke til Retskrivningsordbogen, men Dansk Sprognævnets hjemmeside (<http://www.dsn.dk/>), herfra er der et link til Retskrivningsordbogen. Hvis man skulle gå direkte til ordbogen, skulle man huske følgende adresse <http://www.dsn.dk/cgi-bin/ordbog/ronet>, eller evt. have den i sin bookmark-liste.

Vores Oskar kender ingen adresser på eller portaler til andre internetordbøger. Han søger derfor på "ordbog" på søgemaskinen Yahoo. Det giver 214 fundne sider, mens en søgning på "ordbøger" giver 133 fundne sider. Endnu flere sider får man ved at søge på "dictionary, dictionaries, Wörterbuch, Wörterbücher", hvortil der gives hhv. 775, 167, 1 og 1000 fundne sider. Her blev søgt på den amerikanske udgave af yahoo. Når man søger på den tyske udgave, får man andre og mere troværdige resultater, nemlig henholdsvis 111 og 21 for "Wörterbuch" og "Wörterbücher". Oskar var ikke helt så nysgerrig, eller rettere, han var mere end tilfreds med 214 forskellige ordbøger som resultat af søgning på "ordbog".

I første omgang lader Oskar sig friste af linket til en dansk-engelsk ordbog, som dog skuffer meget, da den viser sig at være en ordliste med kun 4.500 lemmata. Også stikprøver på de andre blandt de første ordbøger er ikke så spændende: En ordbog for kvinder viser sig at være en noget poppet IT-ordbog, Gladsaxe Gymnasiums ordbog er en møntordbog. Andre "ordbøger" er slet ikke ordbøger, men reklame for sådanne, en anden er en meddelelse på en åben mailliste.

Oskar er sikkert en øvet papirordbogsbruger, men indtil nu ikke en flittig bruger af internetordbøger. For normalt er det, at en internetordbogsbruger kender navnet på en portal og går hen til den og søger i den. Disse portaler vil man ofte have som bookmark, fx <http://yourdictionary.com/>, som vi i det følgende vil bruge som udgangspunkt, fordi den indeholder links til særligt mange ordbøger. En sådan portal svarer indtil en vis grad til ordbogsafdelingen i et større biblioteket, dog i en lidt mindre seriøs udgave. Man bliver her mødt af farver og animationer, bl.a. en selvbladrende bog. Som de fleste hjemmesider fylder denne mere end en skærmside, dvs. man skal rulle ned gennem vinduet for at finde links og oplysninger. Hertil hører også bannerreklamer, som her som i de fleste andre ikke-private eller offentligt finansierede hjemmesider ganske vist betaler nogle af udgifterne til vedligeholdelse af siden, men også tager de bedste pladser.

Portalen er bygget op på følgende måde: Øverst er der en navigationslinie (som man i første omgang kan overse, da den ligner en bannerreklame). Dernæst kommer der en bannerreklame efterfulgt af tre spaltelignende kolonner, den midterste bredere end de andre. Den venstre spalte indeholder links til en lang række opslagsværker, herunder også grammatikker. Ordbogssøgeren kan vælge mellem bl.a. "Language Dictionaries" og "Multi-Lingual Dictionaries". Midterspalten indeholder muligheden for at søge et ord, her betegnet "Quick Look-up" med to søgefelter, et for "Dictionary" og et for "Thesaurus". Det fremgår ikke tydeligt, i hvilken ordbog man søger, men efter opslag mærker man, at det er en amerikansk monolingval ordbog. I den højre spalte findes der øverst en række bannerreklamer, herunder også for tre ordbøger, som der gives smagsprøver på, når man klikker ind på dem. Hvis man ruller ned ad siden, opdager man yderligere to rubrikker "Specialty Dictionaries" (fagordbøger) og "'nys & More" (en række forskellige typer som fx synonym-, udtale- og rimordbøger). Hele skærmsiden er uoverskuelig; det gælder i særlig grad, hvis man har en mindre skærm.

Oskar får hurtigt smag for at surfe, han zapper rundt. Han er på ovennævnte portal

og vil se nogle engelske ordbøger. Han vælger linket til engelske ordbøger og ser på den første i listen: <http://www.m-w.com/netdict.htm>. Merriam-Webster Collegiate Dictionary. Oskar ser uden problemer, at man kan skrive et ord i et af felter, enten i "dictionary" eller i "thesaurus". Han ved ikke sikkert, hvad en "thesaurus" er, og søger i ordbogen efter denne term og finder en artikel, som i layout minder meget om artiklen i den trykte ordbog:

The screenshot shows the Merriam-Webster Collegiate Dictionary interface. At the top, there are three tabs: 'Collegiate® Dictionary', 'Collegiate® Thesaurus', and 'Help'. Below the tabs, there are two buttons: 'Thesaurus' and 'Medical'. The main content area displays the entry for 'thesaurus'.

Main Entry: **the-sau-rus**
Pronunciation: thi-'sor-&s
Function: *noun*
Inflected Form(s): *plural* the-sau-ri /-'sor-'I, -'E/; *or* the-sau-rus-es /-'sor-&-s&z/
Etymology: New Latin, from Latin, treasure, collection, from Greek *θησαυρος*
Date: circa 1823
1 : **TREASURY, STOREHOUSE**
2 a : a book of words or of information about a particular field or set of concepts; *especially* : a book of words and their synonyms **b** : a list of subject headings or descriptors usually with a cross-reference system for use in the organization of a collection of documents for reference and retrieval
- **the-sau-ral** /-'sor-&l/ *adjective*

Også i en papirordbog ville dette layout ikke have været optimalt, men endnu mindre på en skærm. Brugen af både versaler og rød fremhævnning af den første betydning (1 : TREASURY, STOREHOUSE) overskygger både betydning 2 og tvinger brugerens øjne forbi de første vigtige angivelser, herunder lemmaangivelsen, som "gemmes" væk efter den overflødig oplysning "Main Entry". På lignende måde er også kursiv skrift mindre tydelig og læses derfor ret langsomt på papir, på en skærm er kursiv skrift ofte næsten ulæselig. Det gælder i særlig grad, når et bestemt udtryk både er kursiv og fed (som "*adjective*"). Derudover mangler der luft mellem linierne. I en papirbog kaldet skydning. En sådan skydning kan dog med de nuværende værktøjer ikke laves på en hjemmeside (hvis det ikke drejer sig om et indsat tekstbillede). De enkelte angivelser kunne som et minimum have været samlet i blokke som i forslaget nedenfor, hvor også "Main Entry" og skrivning af betydning 1 med versaler er fjernet hhv. ændret:

the-sau-rus

Pronunciation: thi-'sor-&s

Function: *noun*

Inflected Form(s): *plural* the-sau-ri /-'sor-'I, -'E/; *or* the-sau-rus-es /-'sor-&-s&z/

Etymology: New Latin, from Latin, treasure, collection, from Greek *θησαυρος*

Date: circa 1823

- 1: treasury, storehouse
- 2 a: a book of words or of information about a particular field or set of concepts; *especially* : a book of words and their synonyms
- b: a list of subject headings or descriptors usually with a cross-reference system for use in the organization of a collection of documents for reference and retrieval

- the-sau-ral /-'sor-&l/ *adjective*

Der findes ud over denne ordbogsartikel en knap til thesaurusdelen. I dette tilfælde giver den dog ikke noget resultat, og Oskar returner til portalen yourdictionary. Her hopper videre til "the American Heritage Dictionary of English Language": <http://www.bartleby.com/61/2/B0390200.html> Han vil se, hvad ordbogen oplyser om *query* (forespørgsel), der har en særlig betydning i computersammenhæng. Søgningen fører ikke direkte frem til en encyklopædisk angivelse, men til et link, som man så må klikke på. Linket giver følgende artikel med oplysninger om substantivet og verbet., hvor der på mange måder er foretaget ændringer i layoutet i forhold til den trykte udgave, som har en højere grad af grafisk komprimering. Her er der foretaget en opdeling i blokke:

The screenshot shows the Bartleby.com website interface. At the top, there's a navigation bar with 'Reference', 'Verse', 'Fiction', and 'Nonfiction' tabs. Below that is a search bar with 'Dictionary' selected. The main content area displays the entry for 'query' from the American Heritage Dictionary of the English Language, Fourth Edition, 2000. The entry includes syllabication, pronunciation, noun and transitive verb definitions, etymology, and other forms. Navigation links for 'querulous' and 'quesadilla' are visible at the bottom.

Bartleby.com
Great Books Online

Reference Verse Fiction Nonfiction

Search Dictionary

Home | E-Mail Encyclopedia Dictionary Thesaurus Quotations English Usage

Reference > American Heritage® > Dictionary > query

< querulous [quesadilla](#) >

[CONTENTS](#) · [INDEX](#) · [ILLUSTRATIONS](#) · [BIBLIOGRAPHIC RECORD](#)

The American Heritage® Dictionary of the English Language: Fourth Edition. 2000.

query

SYLLABICATION: que-ry

PRONUNCIATION: kwir-ē

NOUN: Inflected forms: pl. —ries
1. A question, an inquiry. 2. A doubt in the mind; a mental reservation. 3. A notation, usually a question mark, calling attention to an item in order to question its validity or accuracy.

TRANSITIVE VERB: Inflected forms: —ried, —ry-ing, —ries
1. To express doubt or uncertainty about, question: "query someone's motives." 2. To put a question to (a person). See [ask](#). 3. To mark (an item) with a notation in order to question its validity or accuracy.

ETYMOLOGY: Alteration of obsolete *querere*, *querre*, from Latin *querere* imperative of *quaerere*, to ask, to seek.

OTHER FORMS: que'ri-er — noun

The American Heritage® Dictionary of the English Language, Fourth Edition. Copyright © 2000 by Houghton Mifflin Company. Published by the Houghton Mifflin Company. All rights reserved.

[CONTENTS](#) · [INDEX](#) · [ILLUSTRATIONS](#) · [BIBLIOGRAPHIC RECORD](#)

< querulous [quesadilla](#) >

Vi kan her ikke gengive farverne og heller ikke den præcise opsætning, men den kan anses som ganske vellykket. Som man kan se på selve hjemmesiden, gives der i den verbale artikel v.h.j.a. farvet fremhævnning et link til verbet *ask*. En yderligere mulighed for at se andre artikler gives ved at trykke på linket *querulous* hhv. *quesadilla*, hvorved man springer til det, der svarer til artiklen lige foran hhv. lige bagved svarende til anordningen i den trykte ordbog med en alfabetisk makrostruktur.

Oskar har nu dannet sig et lille overblik over portalen yourdictionary.com ud fra nogle engelske monolingvale ordbøger. Han vil nu se, om der er nogle bilingvale ordbøger med sprogene dansk, tysk og engelsk. En sådan knap kan han ikke finde. Oskar kan i venstre spalte vælge mellem "Language Dictionaries" og "Multi-lingual Dictionaries". Oskar vælger første mulighed, hvor der er angivet ti sprog og en knap for "230 others". Han klikker på "English" og får en liste på en 15–20 monolingvale engelske ordbøger. Der er ingen bilingvale ordbøger med engelsk her, men siden fortsætter med en oversigt over ordbøger med tysk, herunder også bilingvale ordbøger. Oskar tager den første tysk-engelske ordbog "The New (Revised) English-German Dictionary" <http://www.iee.et.tu-dresden.de/cgi-bin/cgiwrap/wernerr/search.sh>. Det varer mere end et minut, til ordbogen er fremme. Siden er meget traditionel og ikke mere avanceret end et Word-dokument. Der er et virvar af forskellig indrykninger og farver. Det er her, man med fordel selv kan gå ind og ændre sine skrifttyper, skriftstørrelser og farver, alt efter smag og synsstyrke. Det er dog også afhængig af, hvilken browser man bruger, hvor Netscape er marginalt bedre end Explorer. Resultatet efter lang ventetid forklarer ikke, hvorfor denne hjemmeside overhovedet kan få mere end engangsbesøgende (hvilket den besøgstælleren ellers tyder på):

Search results for — Suchergebnisse für 'download':
 downloading — das [Laden](#)
 to download — herunterladen
 2 hits.

Linket fra [Laden](#) giver et stort antal resultater, da det er en ren bogstavsøgning uden hensyntagen til betydning, idet der også oplyses, hvad *Fladen* (fladt brød som fx pitabrød) hedder på engelsk:

[...]
 counter — der Ladentisch
 cowpat — der Fladen
 cowpat — der Kuhfladen
 creamery — der Milchladen
 delicatessen shop — der Delikatessenladen
 [...]

Dette layout svarer til ordbogens indhold, dvs. yderst primitiv hhv. med ringe hjælp til tekstrelaterede ordbogsopslag og slet ingen til vidensrelaterede. Ret uoverskueligt gives oplysninger efter følgende skema: et engelsk udtryk, to pausestreger, det tyske udtryk. I modsætning til LEO's hjemmeside (<http://dict.leo.org/>) hjælper layoutet ikke brugeren til

hurtigt at finde frem til et søgt udtryk. På LEO's hjemmeside er de to sprogs udtryk ordnet i klart adskilte spalter forbundet med en let farvning af hver anden linie:

to keep a shop	einen Laden führen
closed shop	geschlossener Laden
duty-free shop	der zollfreie Laden
Mom and Pop (grocery) store	der Tante-Emma- Laden
instore advertising	die Werbung im Laden

Det interessante her er, at der er tale om to identiske ordlister (den første har kopieret data fra LEO selv), men det bedre layout i den originale LEO-database gør, at brugeren har umiddelbart nemmere tilgang til de(n) søgte term(er). Det besynderlige i denne sammenhæng er, at LEO-basen typografisk lider under manglen på angivelser. Havde der været mulighed for at dele de fundne ”artikler” op i flere linjer, ville resultatet have været meget mere overskueligt.

Et eksempel på en ordbog med betydeligt flere angivelser er følgende engelsk-tysk-engelske ordbog (<http://wordreference.com/>), som er baseret på “The Collins Large German Dictionary” [HarperCollins Publishers 1999]. En søgning på *Buch* gav dog i første omgang et problem, da de særlige tyske bogstaver med omlyd ikke blev vist, men erstattet er særlige tegn eller bogstaver:

Word Reference .com

English to German

German to English

Test the new version of our browser tool!

Recommend us
Report a Problem
Home

Buch [buːx, ˈbyːtʃər] (pl. **-es, -er**) (nt) , book; auch Bibel; (Band) volume; (Drehbuch) script; **über den Büchern sitzen**, to pore over one's books; **er redet wie ein ~**, he never stops talking; **ein Gentleman, wie er im Buche steht**, a perfect example of a gentleman; **ein Tor, wie es im Buche steht**, a textbook (or) copybook goal; (Bibl.) **das erste ~ Mose**, Genesis; **das ~ der Bücher**, the Book of Books; **das Goldene ~ der Stadt**, the VIP visitor's book; **ein ~ mit sieben Siegeln**, a closed book; **er ist für mich ein offenes (or) aufgeschlagenes ~**, I can read him like a book; **sich ins ~ der Geschichte eintragen**, to enter one's name in the annals (or) book of history; (Pferderennen) ~ **machen**, to make a book; (usu pl: *Geschäftsbuch: Comm*) books pl; accounts pl; **über etw (acc) ~ führen**, to keep a record of sth; **jdm die Bücher führen**, to keep sb's accounts (or) books; **zu ~ (e) schlagen**, to make a (significant) difference; **das schlägt mit 1000 DM zu Buch(e)**, that gives you DM 1000; **zu ~ stehen mit**, to be valued at.

Buch-
Buche [ˈbuːxə] (pl. -, -n) (f) beech (tree).
buchen [ˈbuːxn] (vt) (Comm) to enter, to post; (Kasse) to register; (registrieren) to register, to record; **einen Erfolg für sich ~**, to chalk up (or) mark up a success (for oneself); **etw als Erfolg ~**, to put sth down as a success; (vorbestellen) to book, to reserve.
buchen (adj) (made) of beech(wood); beech.
Buchen-
Buch-
Buchs, Buchsbaum [ˈbuks] (pl. **-es, -e**) (m, m) box (tree).
Bucht [buːxt] (pl. -, **-en**) (f) (im Meer) bay; (kleiner) cove; (für Schweine, etc) stall.

Buch [bux, by*r]
(pl. -(e)s, -"er) (nt) , book;
auch Bibl;
(*Band*) volume;
(*Drehbuch*) script;
Ÿber den BŸchern sitzen, to pore over one's books;
er redet wie ein ~, he never stops talking;
[...]

For at se artikler med de "rigtige" bogstaver, skal man .ændre standardtegnsettet (ISO-8859-1) til det tegnsæt, som virker på ens maskine, i dette tilfælde med en Mac til Central-Europe. Søgningen ud fra søgeordet *Buch* viser, at der er foretaget en opdeling af artikler fra en printordbog med en ny linie til hver angivelse:

Problematisk er det, at selve lemmaet ikke er fremhævet i tilstrækkelig grad. Dette er specielt upraktisk, da søgningen foregår ud fra selve bogstavrækkefølgen med alle ordbogsartikler, som har BUCH som første fire bogstaver. Man kan ikke hurtigt se, hvor angivelser til et lemma slutter og en ny artikel begynder. En større skrift og/eller et eller to ekstra lineskift mellem artiklerne ville have løst dette problem. Dertil kommer understregning af lemma, hvilket normalt betyder, at der foreligger et link, men det er ikke tilfældet her. Det er svært at forstå, hvordan udvalget af fundne artikler er foregået. Der gives nemlig ikke artikler som *Buchbesprechung*, *Buchbinderei*, *Buchdruck* og andre, som findes i en særskilt spalte som links (med brug af understregninger) til venstre for de fundne artikler. Dog kan man lægge mærke til, at stavningen af de lemmata, som står lige foran hhv. lige efter *Buch* konsekvent angives med små bogstaver, dvs. på et ikke-korrekt tysk:

bta
btx
bub
bubenstreich
bubi
bubikopf
bubikragen
bubisch
bubistrich
buch
buchbesprechung
buchbinder
buchbinderei
buchblock
buchdeckel
buchdruck
buchdrucker
buchdruckerei
buchdruckerkunst
buchecker

Selv om man må anse denne ordbog for at tilhøre den mere vellykkede ende af spektret, må man fastslå, at den har brug for bedre søgemuligheder, og at den burde have fokuseret mere på, hvilke oplysninger brugeren mest sandsynligt ønsker (under hensyntagen til at den tekstrelaterede funktion oversættelse må være den primære funktion). Optimalt ville det være, hvis en søgning kun viser den og kun den ene artikel, der matcher søgestrengen præcist, og at der efter artiklen eller i den venstre spalte fremkommer et antal links til ord, der begynder med og/eller indeholder søgestrengen inklusive ækvivalenter. Findes ordet ikke som selvstændigt opslagsord, bør man kun få tilbudt linksene. Dette ville have den fordel, at brugeren hurtigt kan få et overblik.

Brugeren bør derefter have mulighed for selv at vælge, hvilke oplysninger der har relevans for ham. Det er i en internetordbog oplagt at tilbyde ikke kun sproglige, men også encyklopædiske oplysninger, evt. suppleret med illustrationer, lyd og videoklip. Dog behøver brugeren ikke at få alle oplysninger på én gang. I det aktuelle tilfælde *Buch* kunne man forestille sig, at lemma og ækvivalenter vises alene, og at der i forbindelse hermed er mulighed for at klikke på en af mange overskrifter fx "kollokationer", "eksempler", "betydning" etc. På denne måde opnår man, at brugeren (af den bilingvale ordbog) kun får ækvivalentangivelsen og dertil hørende grammatiske angivelser, dvs. de oplysninger, som man i oversættelsesfunktionen behøver som et absolut minimum. Hvis man normalt også vil have kollokationsangivelser eller kun ønsker det i forbindelse med en bestemt tekst, skulle man kunne indstille ordbogen til at vise det. Desuden burde alle væsentlige ord i artiklen, der også forefindes som opslagsord, linkes til deres respektive artikler.

Ved at give mulighed for sådanne til- og fravalg giver forfatteren af internetordbogen brugeren chancen for at gøre ordbogen individuelt brugervenlig. Han kan herefter "skræddersy" sin tilgang til internetordbogen, så det svarer til hans behov og også vaner (Almind/Bergenholtz 1998). Forskellen til en printordbog er her meget stor, hvis man ikke tænker på muligheden for at købe bøger som "print on demand" med mulighed for at medtage eller fravælge bestemte angivelsestyper. Noget sådant har jeg dog ikke hørt om og tvivler også på en realisering, da tanken hverken teknisk eller prismæssigt vil kunne konkurrere med en internetordbog. Dette gælder i særlig grad for den nuværende situation, hvor en lang række ordbøger ligger frit tilgængeligt på nettet.

En ordbog, som opfylder mange af vores krav til en let overskuelig og veldesignet internetordbog, er at finde på adressen <http://www.nhgri.nih.gov/DIR/VIP/Glossary/> og er publiceret af "National Human Genome Research Institute". Ordbogen indeholder molekylærbiologiske termer og henvender sig tydeligvis til studerende og interesserede lægfolk. Siden er delt op i en venstre spalte (en frame), der indholder, hvad man kan kalde administrative links til instituttets øvrige aktiviteter. At have et frame reserveret til den slags oplysninger er ved at blive normal praksis, men er i dette tilfælde yderst vellykket. Længere nede i framet er placeret diskrete links til hhv. en guide til den auditive del af ordbogen, et link til at downloade de nødvendige værktøjer RealPlayer og Adobe Acrobat Reader.

I forbindelse med især programmet RealPlayer vil vi dog bede om at være opmærksom på følgende: Det er ikke web-designerens skyld, at lyd og video kræver eksterne programmer, men man skal alligevel tænke sig om før man benytter sig af denne mulighed. Vi vælger at nedspille betydningen af installationsproceduren, da såvel RealPlayer som Acrobat Reader er en del af standardinstallationen for browserne Netscape og Explorer. Men er de ikke

installeret på forhånd kræver det nogen ihærdighed at installere dem hvilket vil afskrække mange fra at bruge ordbogen.

Ordbogsidens tilgangsside består øverst af et søgefelt efterfulgt af alfabetet, hvor hvert bogstav er et link til den relevante del af ordlisten, dvs. listen over lemmatiserede termer. Til sidst følger selve ordlisten, som ikke befinder sig på en særskilt side, hvilket sparer tid under søgningen.

Indtaster man et søgeord, søges ikke i artiklerne, men i ordlisten, hvilket resulterer i hurtige fund, men til gengæld lukkes der af for muligheden for krydsrefererende søgninger, dvs. at kunne finde alle artikler, hvori en given term forefindes. Søgerutinen er derfor ligeså primitiv som i alle andre undersøgte ordbøger. Men eftersom der her søges i en meget lille ordbog, bliver ulemperne ikke hurtigt åbenbare. En søgning på *gene* giver følgende resultat:

National Human Genome Research Institute

find a term **GLOSSARY OF GENETIC TERMS**

QUICK SEARCH

Enter a word or phrase.

Term:

Total terms found: 18

- [candidate gene](#)
- [cytogenetic map](#)
- [gene](#)
- [gene amplification](#)
- [gene expression](#)
- [gene mapping](#)
- [gene pool](#)
- [gene therapy](#)
- [gene transfer](#)
- [genetic code \(ATGC\)](#)
- [genetic counseling](#)
- [genetic map](#)
- [genetic marker](#)
- [genetic screening](#)
- [oncogene](#)
- [pseudogene](#)
- [suicide gene](#)
- [tumor suppressor gene](#)

[suggest a term for the glossary](#)

Bemærk, at hver fundet term er et link. I modsætning af mange af de foregående ordbøger bliver vi her ikke besværet med hele artikler med lemmata, der tilfældigvis indeholder den samme søgestreng. Det er op til brugeren at vælge i en (oftest) kort liste. Et klik på termen *gene* giver følgende artikel:

The screenshot shows the National Human Genome Research Institute (NHGRI) website. On the left is a vertical navigation menu with links: nhgri, dir, labs/offices, resources, investigators, news, and education. Below the menu are links for 'Guide to the audio glossary' and 'Get RealPlayer free'. The main content area is titled 'DIVISION OF INTRAMURAL RESEARCH' and 'glossary of genetic terms'. The word 'gene' is displayed in a large font with its phonetic transcription [jēn]. Below this, the page is organized into sections: 'defined' (a text definition), 'explained' (a link to an audio explanation and a biographical note about Dr. Francis Collins), 'illustrated' (a link to view an illustration), and 'related terms' (a list of related biological terms). At the bottom of the main content area are three links: 'find a term', 'suggest a term for the glossary', and 'send this term to a friend'.

National Human Genome Research Institute

nhgri ▶
dir ▶
labs/offices ▶
resources ▶
investigators ▶
news ▶
education ▶

Guide to the audio glossary
Get RealPlayer free

DIVISION OF INTRAMURAL RESEARCH

glossary of genetic terms

gene
[jēn]

defined: The functional and physical unit of heredity passed from parent to offspring. Genes are pieces of DNA, and most genes contain the information for making a specific protein.

explained: [Listen to a detailed explanation.](#)
[Dr. Francis Collins](#), director of the National Human Genome Research Institute, gives a casual definition of gene.

illustrated: [View illustration](#)

related terms: [base pair](#), [deoxyribonucleic acid \(DNA\)](#), [genome](#), [nucleus](#), [protein](#)

[find a term](#) ▶ [suggest a term for the glossary](#) ▶ [send this term to a friend](#) ▶

Ved denne ordbog er ventetiden på de fundne resultater meget ringe. Det kan kun lade sig gøre ved at vise informationerne med et minimum af formateringer. Som artiklen viser, er der kun fire afsnit ud over lemmaet hver markeret med en hængende overskrift: *definition*, *explained*, *illustrated* og *related terms*.

Siden indledes med lemmaet og dens udtaleangivelse kursiveret og i kantede parenteser. Det hele bringes i sin grundindstilling i en bogstavstørrelse, som de fleste designere viger tilbage for. Det er derfor meget nemt at få øje på til trods for valget af en (i den her brugte browser) meget lys blå farve. Under “defined” skrives en meget kort definition af termen. Det efterfølgende afsnit “explained” giver et miniforedrag over termen på ca. 30 sekunder. Tilhørende dette link er en kort biografisk annotation over “foredragsholderen”. Ved overskriften “illustrated” findes igen et link, der viser en illustration af emnet. Illustrationen er altså adskilt fra artiklen, hvilket nedbringer kravet til båndbredde og øger hastigheden ved informationsvisningen. I enkelte tilfælde såsom det foreliggende gives der ved visningen af illustrationen også muligheden for at få en såkaldt “More Advanced Illustration”. Et klik på dette link giver ikke som ventet det samme billede med flere oplysninger, men tilføjer et skema til den eksisterende tegning. Den sidste overskrift “related terms” henviser til andre artikler relateret til denne artikel, som i dette tilfælde *base pair*, *deoxyribonucleic acid (DNA)*, *genome*, *nucleus*, *protein*.

Vi kan især godt lide sidens enkelhed og at hver angivelse til lemmaet er klart adskilt med dobbelte linjeskift, hængende overskrifter i fed og det hele sort tekst på hvid baggrund med undtagelse af lemmaet, som så til gengæld er skrevet med meget store typer. Alt det administrative og for brugeren egentlig irrelevante er adskilt klart og tydeligt i venstre spalte. Der er også en befriende mangel på bannerreklamer og animationer.

En lille, men praktisk detalje, som i øvrigt bør kopieres af andre forfattere af internet-

ordbøger, er, at der under artiklen er tre links sidestillet hinanden. Den første sender en tilbage til søgefeltet, mens den anden giver muligheden for at foreslå en term til ordbogen ligesom den sidste giver muligheden for at sende artiklen til en anden modtager.

En forudsætning for den fordelagtige hurtige og sikre tilgang til søgte angivelser er dels sidens enkelhed og dels, at hver angivelse til lemmaet er klart adskilt med dobbelte linjeskift, hængende overskrifter i fed og det hele sort tekst på hvid baggrund. Kun lemmaet, som er hver ordbogsartikels indgangsadresse, er skrevet med meget store typer. Alt det administrative og for brugeren egentlig irrelevante er adskilt klart og tydeligt i venstre spalte. Der er også en befriende mangel på bannerreklamer og animationer. Især skal det bemærkes, at siden er hurtig selv på de såkaldte flaskehalstider omkring middag CET, hvor amerikanerne er ved at starte dagen. Dette kan naturligvis skyldes, at siden ikke er særlig besøgt, eller at serveren er særlig stor, men under alle omstændigheder har web-designeren sørget for at holde båndbredden nede ved at lade brugeren selv rekvirere de relevante oplysninger hellere end at give alle brugere en mængde oplysninger, de ofte slet ikke er ønsker til de vidensrelaterede funktioner, som ordbogen har som genuint formål.

4. Forslag

Vi har ikke nogen endegyldige forslag til hvordan en ordbog skal designes til nettet, men vi kan dog give nogle fingerpeg på, hvilke resultater det er formålstjenligt at opnå og i enkelte tilfælde også hvordan.

Det vigtigste ved en internetordbog er, at resultaterne af en søgning kommer hurtigt frem på skærmen. Det forudsætter, at den nødvendige datakraft er tilstede. Ikke alle brugere har behov for lige mange ressourcer: den øvede oversætter skal bruge detaljer, som gymnasieeleven ikke har brug for. Nogle gange søger man blot at genopfriske hukommelsen og andre gange har man brug for præcise dybtgående oplysninger. Ideelt set skal hver bruger på forhånd give sine ønsker til kende, men det næstbedste er at give brugeren et minimum af oplysninger, dvs. lemmaet og lade ham slå de oplysninger til som han har behov for.

Søgefeltet i på internetordbogens hjemmeside er hvad ryg og omslag er for den trykte ordbog. Derfor skal søgefeltet stå klar og tydelig i toppen af siden med god plads til de omgivende elementer. Feltet kan ikke blive stor nok. Dem, der anser det for vigtigere at brugeren får ordbogens navn at vide, bør huske at brugeren er her for at slå et ord op. Hvert klik ekstra og hvert sekund spildt på bannerreklamer eller illustrationer af fx. den trykte originals forside er spildte kræfter og giver blot frustrationer. Husk altid at brugeren kan klikke på returknappen på en brøkdelt af den tid det tager at loade en bannerreklame.

På det tekniske bør brugeren have muligheden for at begrænse søgningen til at omfatte søgestrengen som enten et helt ord eller som en del af et ord, hvor søgestrengen skal kunne findes i hhv. begyndelsen, slutningen eller som en del af lemmaet. Den gængse måde med altid at lade søgestrengen være en del af lemmaet er ikke optimalt. Søgningen bliver især i store ordbøger langsommelig og giver alt for ofte for mange resultater.

Skal man give brugeren de rigtige redskaber skal han endvidere have muligheden for en avanceret søgning i selve artiklen, dvs. dens angivelser. Vi forlanger ikke en fritekstsøgning, men muligheden for at angive i hvilke angivelser søgningen skal give resultater, således at man fx. kan se alle kollokationer eller eksempler indeholdende ordet *Buch* helst i alle dens bøjningsformer. Det koster regnekraft og er ikke konsistent med vores forslag om at skåne edb-ressourcerne, men det vil være langt fra alle, der benytter sig af denne mulighed.

Man kan lade sig friste til at bruge frames alle steder, men vi anbefaler at gøre det diskret, ligesom fx. NHGRI gør det, og at samle de administrative links her, således at fokus ikke fjernes fra opslaget. Igen gælder det, at jo mere luft omkring det væsentlige des bedre.

Det er vigtigst at sætte brugeren i centrum. Ordbøger, som giver bannerreklamer al plads og båndbredde kan i bedste fald blive kaldt useriøse. Forsøg også at lade brugeren bestemme, hvilke oplysninger der er interessante for ham. I årevis har ordbogsforfattere taget denne beslutning for brugeren efter en diffus målgruppevurdering. De fleste internetbrugere vil på et eller andet tidspunkt bruge en internetordbog, men de vil sjældent have brug for så mange oplysninger som *wordreference* giver. Meget bedre er det at give brugeren en hurtig liste at vælge ud fra uanset brugeren måske ikke forstår halvdelen af ordene (hvilket dybest set er grunden til, at brugeren slår dem op) og lad så brugeren selv slå de oplysninger til som han har brug for.

Det er vigtigt, at holde forbruget af edb-ressourcer på et minimum for at kunne tilbyde reserver til de brugere, som virkelig har brug for dem, dvs. de brugere som forlanger mere dybgående forklaringer. Derfor: hold båndbredden og serverens behov for datakraft på et minimum.

1. Søgefeltet er det mest centrale led i hele ordbogen. Hold den fri for "fnidder-fnadder" og giv det så meget plads, at det eller de ord, man vil skrive i feltet, kan stå klart og tydeligt uden at kolliderer med andre tegn, illustrationer eller animationer.
2. Lad ikke illustrationer, lyde eller animationer, som ikke har direkte relation til artiklen få plads på opslaget.
3. Enhver illustration tager båndbredde. Lad derfor være med at bruge de fine farvede baggrunde.
4. Hold formateringen af teksten nede på et minimum. Brug kun fed og evt. en enkelt letlæselig farve eller to til mindre vigtige oplysninger. Undgå kursiv, da den altid er svær at læse også på tryk.
5. Det er kun links, der skal have understregninger. En browser søger selv for denne detalje.
6. En trykt ordbog er ofte et flot stykke håndværk, som det har kostet megen omtanke og tid at lave. Men det samme layout kan ikke bruges på nettet – aldrig. Tænk meget primitivt: et afsnit pr. angivelse. Hængende overskrifter. Gerne fast bagkant, men kun hvis artiklen er stor nok. Lemmaet og den evt. ækvivalent i store tydelige bogstaver.

5. Litteratur

Almind, Richard/Henning Bergenholtz: Die ästhetische Dimension der Lexikographie; i: Ulla Fix/Hans Wellmann (Hrsg.): *Bild im Text – Text und Bild*. Heidelberg: Winter 2000. 259-288.

Almind, Richard/Henning Bergenholtz: Integreret cd-rom- og internet-koncept til elektronisk referenceværk; i: *Elefant – se også myg. Festskrift til Jens Axelsen*. Red. af Anna Garde, Pia Jarvad og K.T. Thomsen. København: Gyldendal 1998, 205-215./Bergenholtz 1998.

Almind, Richard/Henning Bergenholtz: Klæder skaber folk: Ordbøgers layout; i: *Hermes* 4, 1990, 31-47.

Bergenholtz, Henning: Ordbøgers funktion og æstetik; i: Peder Skyum-Nielsen (udg.): *Sprogets funktion og æstetik*. København: Gad 1995, 55-81.

